

ΤΟ ΚΑΨΙΜΟ ΤΗΣ ΦΙΛΙΑΣ

1915-1936

Τώρα θα γράψω δύο ωραίες ιστορίες που θα είναι αλληλένδετες και η κάθε μια έχει και το δικό της νόημα. Την ενέργεια μιας μερίδας του χωριού, Τούρκων και Ελλήνων μαζί, που κατά την γνώμη των σκοπό είχε να προασπίσει τα συμφέροντα των συγχωριανών τους, έναντι των κατοίκων των γειτονικών μας χωριών.

Και το κατηγορώ μιας άλλης μερίδας των κατοίκων έναντι των πρώτων, για την απερίσκεπτη ενέργεια των και το φοβερό έγκλημα που διέπραξαν, που παρολίγο να έβλαπτε την καλή συμβίωση δύο γειτονικών χωριών.

Και έτσι μ' αυτό μας φανερώνουν το αντίθετο δύο κόσμων διαφορετικών. Επίσης τον δυναμισμό σκληρών χαρακτήρων, έναντι των πάντων και αυτού του νόμου και της τάξεως ακόμη. Αυτά εξ' όσων ενθυμούμαι και από αυτά που άκουσα υστερότερα από τις διηγήσεις των παππούδων σας, Γιαννή Σακκά και Γιαννή Πιδκιαβλή. Ως και από την γνώμη του πατέρα μου Γεωργίου Σπανού και από άλλα που έχω ζήσει και άκουσα προσωπικώς.

Δυστυχώς, τον καιρό που έγινε αυτή η ιστορία, ήμουνα πολύ μικρός για να ενδιαφερτώ να μάθω περισσότερα και να μάθω κατά γράμμα όλη την αλήθεια για να σας την περιγράψω.

Αλλά θα προσπαθήσω να ενθυμηθώ όσο το δυνατό περισσότερα για να τα γράψω στο παρόν κεφάλαιο.

Όταν η Ελληνική Βουλή το 1921, έμεινε με 7 βουλευτές, με πρώτο επικεφαλής το μουκτάρη της Δευτεράς Χ' Ευτύχιο, όσοι μουκτάρηδες τον υποστήριξαν έγιναν μεγάλοι και τρανοί. Πρώτος και καλύτερος ήτο ο μουκτάρης του Γερολάκκου ο Μιχαήλ Λαβίθης. Και απ' αυτόν επήρε και την μεγάλη του δύναμη, ο αδελφός του ο Γεώργιος Λαβίθης, που έκαμε 26 χρόνια μουκτάρης στο χωριό μας.

Μια μέρα, που λέτε που ο Λαβίθης ήτο στις δόξες του, πήγε στην περιοχή της Φιλιάς για να βγάλει θρουμπιά. Φυσικά αυτά, από τα χέρσα χωράφια. Κανένα δεν έβλαπτε, αφού δεν τα έβγαλε από τα σπαρμένα. Αλλά για κακή του τύχη παρουσιάστηκαν μπροστά τρεις Φιλιώτες νέοι, που ήθελαν σώνει και καλά να του πάρουν τα θρουμπιά. Ο Λαβίθης που παρόλο που τους είπε πως δεν θα πάει άλλη φορά εκεί στάθηκε αδύνατο να τους πείσει.

Τελικά δεν είχε άλλη εκλογή, από το να αφήσει τα θρουμπιά και να φύγει. Δεν ήταν μέσα στο χαρακτήρα του να παρακαλέσει και αφού ήταν και μουκτάρης υπεχώρησε και ήρθε στο χωριό χωρίς θρουμπιά.

Αλλά αυτό το θηρίο δεν ήτο απ' αυτούς που συγχωρούσαν έστω και την παραμικρή προσβολή. Όταν ήρθε στο χωριό, κάλεσε στο γραφείο του τον Χάραλαμπο Καλόηρο, που εθεωρείτο τότε, ως ο πιο αποφασιστικός για όλα και

που ήτο πάντα έτοιμος να παίξει και την ζωή του κορώνα-γράμματα για το τίποτε και για το χατίρι του φίλου του και αφού ο μουκτάρης τον υποστήριξε πάντοτε.

Του είπε ο μουκτάρης αυτά τα λόγια:

- Φίλε, Καλόηρε, σήμερα ο φίλος σου ο Λαβίθης έπαθεν την μιαλύτερη προσβολή στη ζωή του, που τρία κοπελλούδκια, Φιλιώτες.

Και αφού του είπε την ιστορία, τον ρώτησε: "εσού ίντα που λαλείς για τούτο";

Και ο Καλόηρος του είπε: "τι θέλεις να κάμουμε;".

- Θέλω να δείξουμε στους Φιλιώτες ότι ο Άησ Βασίλης έννεν Μάμμαρι, για Δένεια, για Σιυλλούρα. Ότι εν γεμάτος παλλικάρκα.

- Καλά, του είπε ο Καλόηρος, πάω να φέρω τον Εμέρ Αγάν δαμαί.

Πήγε στο Εμέρη.

- Πάμε, του λέει, σε θέλει ο μουκτάρης.

Φυσικά είχαν και οι Τούρκοι τον μουκτάρη τους αλλά αυτός ήταν έτσι για τον τύπο. Μουκτάρης για όλο το χωριό ήταν ο Λαβίθης. Στράφησαν πίσω και έκατσαν και οι τρεις μέσα στην άδεια του μουκτάρη.

- Πές μας, μουκτάρη να δούμεν ίνταν που μας θέλεις, του είπε ο Εμέρ Αγάς.

Και αυτός είπε και στον Εμέρη την ιστορία των θρουμπιών.

- Δεν ήθελα να τα βάλω μιτά τους, όι πως τους εφοβήθηκα, μα σκέφτηκα το συμφέρον του χωρκού μου τζιαί υποχώρησα. Για τούτον σας φώναξα σήμερα δαμαί, να σκεφτούμεν ίνταν που να κάμουμεν. Θέλω τούτοι να τιμωρηθούν ως χωρκόν, τζιαί άλλην φοράν να με τα βάλουν με τους Αη Βασιλίτες. Προσέχετε όμως, σε τούτα που θα σας πω. Εν θέλω να σπάσει ούτε μια μούττη τους Φιλιώτες, ούτε να ακούσω γαίματα. Εσυμφωνήσαμεν; Θέλω να πάτε καμμιά εικοσαρκάν νομάτοι, Τούρτζιοι- Γριστιανοί, τζιαί να τους κατακόψετε τις ελιές τους με τις κουνιές, να κατακόψετε τα κουτσιερά, τες τσιηνάρες, τες πατάτες, με τα δρεπάνια, τζιαί ταπισόν να δώσετε φωτιάν τους βραμούς μέσα στο χωρκόν, τζιαί να φύετε. Αν τύχει τζιαί αγρονίσουν κανέναν, να μεν πείτε τίποτε για λλόον του. Τζιαί εγίώ εννάμε ταπισόν σας. Προσέξετε εγίώ έν φοούμαι με αστυνόμους με διοικητές με κυβέρνηση στη περίσταση. Να πάτε τζιαί να μεν φοηθείτε κανέναν.

Έτσι έγινε. Δεν θυμάμαι αν σ'αυτή την ιστορία ήτο 20 άτομα. Εγώ θα αναφέρω μόνο 16 που άκουσα τα ονόματα τους. Ήτο: επικεφαλής όλων, ο Καλόηρος, ο Τ.τουλαράς, ο Κακουλλής, ο Μάρκος, ο Καρναπής, ο Τρουλλής, ο Κατάλιακος τζιαί ο Παμπούρτας που τους Έλληνες. Και από τους Τούρκους ο Εμέρης, ο Πλάκος, ο Πόθκιας, ο Χουμμέττης, ο Πελλοχασάνος, ο Αλής τζιαί ο Κουσέλλης.

Και αφού πήραν τα μασιέρκα τα δρεπάνια, τις κουνιές, επήαν ούλλοι στο σπίτι του Μουκτάρη και αφού εφάν, ήπιαν τζιαί μεθύσαν, τράβησαν κατά τα περβόλια της Φιλιάς. Εκεί άρχισαν κατάκκομαν των ελιών, των τζιηνάρων, των πατατών, των κουτσιών τζιαί βάλαν φωτιάν στους βραμούς.

Μόλις που άψαν οι βραμοί τζιαί παίξαν την καμπάνα οι Φιλιώτες, αυτοί αμέσως φύγανε τρεχάτοι για το χωρκό, αφού την καταστροφή τους την έκαμαν. Ολάκερες σκάλες ρέντες, τις καταστρέψαν και έκοψαν ελιές που δεν είχαν μέτρημα.

Αλλά για κακή τους τύχη κάποιος Φιλιώτης, γνώρισε τον Κακουλλή, μπροστά που το φως της φωτιάς. Με την διαφορά όμως που ο Κακουλλής εφόρησε φέσι και ζώστρα κόκκινη και έγινε τέλειος Τούρκος. Όταν ξημέρωσε και είδαν οι Φιλιώτες τόση καταστροφή στις ελιές, στις πατάτες και στα άλλα και αφού άκουσαν και την μαρτυρία για τον Κακκουλή και αφού ακούστηκε πως κάποια κοπέλια, πήραν τα θρουμπιά από κάποιον που είπε πως είναι Άη Βασιλίτης, πίστεψαν πια πως είναι έργο τους Άη Βασιλίτες. Και απ' εκεί τράβησαν παράπονο για την Μόρφου.

Εκεί υπήρχε κάποιος αστυνόμος Μεμμέτ Εφέντης, που τον έτρεμε όλη η Επαρχία Λευκωσίας, μέχρι την Λεύκα. Αυτός βαστούσε πάντα μαζί του ένα κουρπάτζι με τρεις κόρτες που κτυπούσε τους κρατούμενους μέχρι να μαρτυρήσουν γι αυτά που ήξεραν. Σ' αυτόν τον αστυνόμο αποτάθηκαν οι Φιλιώτες. Όταν ήρθε στη Φιλιά και είδε τόση καταστροφή σκέφτηκε πως είχε να κάμει με πολλούς και αδιστακτους κακοποιούς. Ρώτησε ύστερα τους Φιλιώτες από που έχουν υποψία. Και του είπαν πως κάποιος γνώρισε κάποιο Κακουλλή που έχουν υποψία. Και του είπαν πως κάποιος γνώρισε κάποιο Κακουλλή Τούρκο που τον Άγιο Βασίλειο. Και άλλοι του ανάφεραν πως πήραν τα θρουμπιά από κάποιον που τους είπε πως είναι Άη Βασιλίτης. Τότε αυτός τους είπε, πως, αν είναι Άη Βασιλίτες που το έκαμαν τούτο το κακό, θα πάω στο φίλο μου τον Λαβίθη και αυτός θα με βοηθήσει να τους συνάξω ούλους και θα τους φέρω μπροστά σας για να τους αγωνάσετε. Και εκεί, όμως τους είπε, δαμάι θέλω κάτι να σας ρωτήσω. "Εμένα τούτο κκελλέ μου έντο φορεί, Κακουλλή τζιαί Τούρκο γίνεται τσιάνουμ"; Και ο μάρτυρας του είπε πως ξέρει κάποιο Κακουλλή που τον Άη Βασίλη μα εν ηξέρει αν είναι Τούρκος για Χριστιανός. Και αυτός του είπε, "κράτα καλά νου σου, να μεν μου λαλείς ψέμματα γιατί Κακουλλή τζιαί Τούρκο έν γίνεται. Τζιαί κατίση σου αν πέσει που κάτω που βούρτουλλαν Μεμμέτ Εφέντημ. Γιατί τζεινό ψισήν σου εννά ξεβεί που κώλον σου".

Και ο αστυνόμος μαζί με άλλους ζαφτιέδες τράβησαν κατά το χωρκό μας.

Βρήκε τον Λαβίθη και του είπε:

- Έλα πε, παλιέ μου φίλε να μου τανίσει να καθαρίσω μια υπόθεση.

Και ο Λαβίθης που έπαιζε πάντα τον αχάπαρο, του είπε:

- Να σε βοηθήσω Μεμμέτ Εφέντημ, μα πρώτα να μου πεις ίνταν που τρέχει.

- Έτο, του λέει, εψές κάποιοι που όπως φαίνεται εννά ήτουν τζιαί πολλοί επήαν στην Φιλιά, τζιαί κατακόψαν τις ελιές, τζιαί τις ρέντες τζιαί έδωσαν φωτιά μέσα στο χωρκό τζιαί έσειε τζιαί ένα μάρτυρα που αγνώρισε κάποιος Κακουλλή που το χωρκό σου. Έσειε Τούρκο Κακουλλή δαμέσα, μουκτάρη;

- Έσσειε Μεμμέτ Εφέντημ μα τούτος εν Γριστιανός, εν γείτος μου. Μα ξέρω πως τούτος φοάται που την οσιάν του, τζιαί πέφτει που το βούττημαν του ήλιου.

- Πάμε μουκτάρη, σπίτι του.

Και αμέσως πήγανε στον Κακουλλή.

Όταν τον ρώτησε ο αστυνόμος, "εψές που ήσουν πε Κακουλλή;" αυτός του απάντησε σε σπασμένα ελληνικά.

- Εμένα Εφέντημ, πέφτει που βούττημα ήλιου τζιαί εν ηξεβαίνει έξω καχόλου.

Τότε ο Τούρκος αστυνόμος του είπε με θυμό:

-Απάντα μου στη γλώσσα σου, γιατί εγώ ξέρω περίτου Ελληνικά που σένα.

-Αυτό που σου είπα Εφέντημ.

Τότε λέγει στους αστυνομικούς, αφού κάτι μυρίστηκε.

-Πιάστε τον τζιαί πάρτε τον στην φυλακή του μουκτάρη.

Και τον έδωσαν του Λαβίθη. Και αυτός με την σειρά του του εφώναξε δυνατά για να τον ακούσουν οι αστυνομικοί:

- Έμπα ρε μες στην φυλακή, να δούμεν ίντα που έκαμες εψές. Και κατόπιν κρυφά:

- Κλειδώστο στόμα σου Κακουλλή τζιαί μεν φοάσαι τίποτε τζιαί εγώ είμαι ταπισόν σου. Ύστερα ο αστυνόμος στράφηκε προς τον μουκτάρη και του είπε:

- Μες τούτα τα χαρτιά που κρατώ, φαίνονται μαυροπινακισμένοι άλλοι τέσσερεις χωρκανοί σου, τζιαί για καλόν τζιαί για κακόν θα σου τους δκιαβάσω τζιαί να πάμεν έσσω τους.

Και πρώτα πήγαν στου Καλοήρου. Του φώναξαν και του είπε ο αστυνόμος πως, έχει μαρτυρία πως εψές μαζί με άλλους πήγε στην Φιλιά τζιαί κατάκοψαν ελιές.

Και ο Καλοήρος του είπε:

-Οϊ Μεμμέτ Εφέντημ, δεν με είδεν κανένας εμέναν στην Φιλιά αφού εγώ δεν έχω χαπάριν. Εν που με έσσεις μές τα κυττάπια σου γραμμένο. Έστω τζιαί αν μεν επήα ποττέ μου φυλακή. Για τούτο ήρτες να με πιάσεις. Μα πρόσεξε ίνταν που εν να σου πω. Κάποτε που κάτω στην πέτρα που σηκώνεις, βρίσκεις κουρκουτάες μα μπορεί να έβρεις τζιαί κούφο. Τζιαί ύστερα ξέρω καλά πως μες τα χαρτιά σου εν γραμμένος τζιαί ο Τσιαφέρ Αγάς, γιατί τζείνον έν πας να τον πιάσεις; Μα τζείνος εν Τσιαφέρ Αγάς τζιαί φοάσε τον. Μα εν πειράζει θα πάω στου Μόρφου μα να θυμάσαι πως εν να μου ζητήσεις συγγνώμη για τούτον. Γιατί εμέν, η ρίζα μου εν πολλά βαθκιά τζιαί σέναν εν που πάνω, τζιαί εν να με ξαπολύσεις.

- Χάτε πε φίλε Καλόηρε, άφηστο τζείνο κούφο τζιαί ρίζα, τζιαί πε μας ποιοί άλλοι αδρώποι, ήταν μιτά σου στο Φιλιά;
- Γιατί Μεμμέτ Εφέντημ, εσού πιστεύεις πως έσαι αδρώπους ο Αης Βασίλης;
- Γιατί πε εν ούλλον γεναίτζιες;
- Ναι ούλλον γεναίτζιες. Εγώ ξέρω πως μεσ' το χωρκόν μου έσσει αρσενικούς πολλούς, μα αδρώπους 8 ξέρω: 6 Γριστιανούς τζιαί 2 Τούρκους.
- Πε Καλόηρε κότσιαμ Λαβίθη έσιετε που πανωθκιόν σας τζιαί λαλείς πως έν έσσει αδρώπους;
- Ο Λαβίθης εν καλός να βλέπει το τομάρι του, τζιαί πάλε αν τύσει τζιαί χτάρουν του το, εν να φωνάξει άλλους να του το δίσουν.
- Έ! τζιαί σου πε Καλόηρε, ίνταν που κάμνει άμα σου χτάρουν;
- Εγίω ρουφώ το γαίμαν μου ώσπου να στραντζίησει.
- Πιάστο μουκτάρη τούτο Γρακούνα γιατί επόλλυνε γλώσσα του. Τζιαί να πάμε στου Εμέρη.

Έφυγαν και πήγαν στου Εμέρη.

Και αυτά όλα για τις κουβέντες του Καλόηρου και του Εμέρη είναι κουβέντες που τις έλεγε μέσα στα καφενεία ο Γιαννής ο Σακκάς. Και που κι αυτός κατηγορούσε πάντα το μουκτάρη για την πράξη του.

Όταν πήγαν στου Εμέρη, του φώναξε ο Λαβίθης:

- Έλα Εμέρη έξω τζιαί θέλει σε ο Μεμμέτ Εφέντης.
- Γεια σου πε Εμέρ Αγά, του είπε ο αστυνόμος.
- Εμέρη να μου φωνάξεις, γιατί τζείνους που πιάννει η αστυνομία έννεν Αγάδες.
- Παρτόν Εμέρ Αγά, παρτόν. Κύριε Λαβίθη εκατάλαβες τίποτε, εφύαμεν που κούφο τζιαί ήβραμεν το οσιέντρα. Πές μου πε Εμέρη ποιοί Τούρτζιοί ήταν μιτά σου εφές με το Καλόηρο στο Φιλιά;
- Ίντα που εγίηκε; Εγίω έν έχω χαπάρι τίποτε.
- Πάλι αρωτώ σου Εμερη ποιοί Τούρτζιοί ήταν μιτά σου εφές στο Φιλιά.
- Για πρώτα- πρώτα Εφέντημ Τούρκους δαμέσα όπως τους σκαμπάζεις εσού έν έσσει.
- Ε, τζιαί σου ίνταν που είσαι πε; Μπάσταρτος;
- Με τους Γριστιανούς Γριστιανός, τζιαί με τους Τούρκους Τούρκος.

- Πε Εμέρ Αγά βλαστημήσεις χεόν σου.

- Εμένα που με χωρείς έν ηξέρω κανένα χεόν. Αφού η μάννα μου ήταν Γριστιανή τζιαί ο παππούς μου πάλε γριστιανός. Γιοξά πως εγίνηκαν σουνέττι τζιαί την μάννα μου πως την εχάσαμε μεσ' το νεκροταφείο το τούρτζικο εγίνηκε Τούρτζια;

- Πε Εμέρη πρόσεχε ίντα που λαλείς γιατί ξατιμάζεις ράτσα σου.

- Εγίώ είπουν σου ράτσαν μου;

- Πε Εμέρη, λαλείς μου τωρά ποιός εν καλύτερος σου φίλος μες το χωρκό;

- Ο Καλόηρος.

- Ε, τζιαί γιατί τσιανούμ ίσια τζείνο γριστιανό;

- Γιατί κουμπάς πάνω του τζιαί φοάσαι; Γιατί εν άδρωπος τζιαί που το μασίερι του τρέσει γαίμα.

Και ο Μεμμέτ Εφέντης έσκασε στα γέλια.

- Μπράβο πε Εμέρη ήβρεστο. Πε τούτο Καλόηρο ούλλο κουβέλες κλεψιμιές τρώει, σάγγει, ίντα να τρέξει που μασίερι του, νερό; Μάσιαλλα πε Εμέρη τζιαί Καλόηρο είσαστε τζιαί τα δκυό παλλικάρκα, αμμά της φατσιάς παλλικάρκα. Εμένα λαλούν Μεμμέτ Εφέντημ τζιαί να σας δείξω ίντα λοής εν τα παλλικάρκα.

- Άκουσε Εφέντημ. Εγίώ εν πιστεύκω με Γριστόν με Παναία, της μάνας μου μα ούτε τζιαί που Μουχάμμετο το τζύρη μου φοούμαι. Πιστεύκω μανιχά πας το μαυρομάνικον μου.

- Πάει να πει σάγγεις τζιαί πλάσματα με τζείνο το μασίερι σου;

- Οί κόφκω μανιχά ψουμί. Τζιαί αν μέν έσσειε μαρτυρία για μένα να φύετε πού έσσω μου τωρά τζιαί σου τζιαί ο μουκτάρης.

Και αμέσως ο αστυνόμος τράβησε την φωτογραφία του Εμέρη και του είπε με τούτην πέρνω σε όπου θέλω.

- Τζιαί τωρά να πάμε εις τον φίλο σας τον Χουμμέττη να δούμε ίνταν που λαλεί τζιαί τζείνος.

- Μα εν να πιάσετε τζιαί γεναιτζίες; τους είπε ο Εμέρης και έφυγαν.

Ύστερα αφού συνέλαβεν και τον Χουμμέττην και τον Τρουλαρά τους πήρε όλους στην Φιλιά για αναγνώριση.

Στην Φιλιά επήγε και ο μουκτάρης ο Λαβίθης, έτσι δήθεν για βοήθεια της αστυνομίας αλλά στην ουσία ήτο για να δείξει την μεγάλη του βούλα στο στήθος που τότε μόνο 7 Μουχτάρηδες την είχαν σε όλη τη Κύπρο.

Και φάνησαν και οι τρεις Φιλιώτες που του πήραν τα θρουμπιά και αφού τον

γνώρισαν, του ζήτησαν συγγνώμη για το επεισόδιο.

Ύστερα αφού και αυτός ο μοναδικός μάρτυς επέμενε πως ήταν Τούρκος αυτός που γνώρισε, έληξε το όλο επεισόδιο.

Εν τω μεταξύ ο παμπόνηρος αστυνόμος κατάλαβε την αλήθεια της όλης υπόθεσης αλλά τι μπορούσε να κάμει μπροστά στην παντοδυναμία του μουκτάρη του Γερολάκκου, του αδελφού του μουκτάρη μας.

Για να μην αναφέρουμε και μαζί με αυτούς και τον περιβόητο Χ'Ευτύχιο, που μπορούσε σε μια δεδομένη στιγμή με ένα κούνημα του μικροδάκτυλου του να σαρώσει από το αξίωμα του όχι μόνο Μεμμέτ Εφέντηδες αλλά και πολύ μεγάλες διακυβερνήσεις.

Και έτσι πήγε ο Τούρκος αστυνόμος κοντά στον Καλόηρο αφού πρώτα, θυμήθηκε τον κούφο και την βαθιά ρίζα που του είπε και του ζήτησε συγγνώμη και με το γέλιο του τον έβαλε στην αγκάλη του και του είπε:

- Γεια σου πε Καλόηρε, είσαι παλικάρι, αφού λαλείς κοιτσιάμ Μεμμέτ Εφέντημ για κούφο τζιαί για ρίζα βακιά, και του είπε πως λυπάται για αυτό που έγινε, τον κτύπησε φιλικά στο νώμο και του είπε:

- Πήγαινε στο καλό φίλε Καλόηρε μα άλλη φορά να μεν μου φοιτζιάζεις για κούφο που κάτω που το πέτρα.

Και έτσι έληξε όλη η υπόθεση εις βάρος τους Φιλιώτες με τα αυστηρά υπονοούμενα του αστυνόμου πως άλλη φορά να μεν εμποδίζουν τον κάθε "φτωχό" από το να βκάλλει θρουμπιά που τον καύκαλο για που τα χαλίτικα. Με αυτά τα υπονοούμενα άφησε να νοηθεί ότι κατάλαβε την όλη υπόθεση και την πηγή της ακόμα αλλά υπήρχε στη μέση το **Αλλά**.

Είναι μεγάλη ιστορία αυτή μα λυπούμαι που δεν γνωρίζω περισσότερα και μαζί με αυτά και την αλήθεια για να σας την περιγράψω.

Αυτό το άσχημο επεισόδιο, οι αντίπαλοι του μουκτάρη, το βαστούσαν για χρόνια σαν ατού κατά του μουκτάρη που τον κατηγορούσαν πως για μια γομαρκά θρουμπιά που σε εκείνον τον καιρό άξιζε μόνο 5 γρόσια απεφάσισε, για να ικανοποιήσει την φιλοδοξία του να αιματοκυλίσει δκυό ελληνικά χωριά. Και προπαντός την Φιλιά, που ήτανε το πιο ήσυχο χωριό της περιοχής.

Γιατί δεν είναι και λίγο πράμα να συνάξεις 20 κοιτσιάμ αδρώπους και να τους στείλεις σε άλλο χωριό με μαχαίρια, με δρεπάνια με κουινιές για να κάψουν και να ρημάξουν το κάθε τι στο πέρασμα τους. Το κακό είναι που δεν τόλμησε κανένας να μιλήσει για το κακό που πήγαιναν να κάμουν. Ούτε είχε το θάρρος κανένας να μιλήσει ανοικτά για να αντικόψει το πείσμα του μουκτάρη και το γινάτι του Καλόηρου και του Εμέρ Αγά.

Αλλά ποιός μπορούσε να μιλήσει απ αυτούς τους 20 αδρώπους που φοβούνταν τον Καλόηρο και τον Εμέρη και ήτο όλοι καθημερινά στην πόρτα του Λαβίθη;

Δεν γνωρίζω τίποτε για τις ενέργειες του Λαβίθη αλλά όπως ακούσαμε μεσο

λάβησαν μεγάλα πρόσωπα. Γιατί σε τέτοιο μεγάλο κακό ο Μεμμέτ Εφέντημ δεν χωράττευκε. Γι αυτό και έκοψε κούρβα που λέμε και άφησε να χαθεί τέτοια υπόθεση φανερή μέσα από τα χέρια του.

Και έτσι εγλύτωσαν και οι Αη Βασιλίτες που την βέβαιη καταδίκη τους. Αλλά να πούμε και το σωστό τον τότε καιρό το τούρκικο στοιχείο δεν είχε καμμία δύναμη στη διακυβέρνηση του τόπου.

Και τώρα θα σας περιγράψω την Κακουλλίνα που έκλαιε τον Κακουλλή της όπως την έκαμνε ο Γιαννής ο Πιθκιαβλής μέσα στο καφενέ. Αυτή ήταν και λίγο βραδυγλωσση και έλεγε:

" Αχ! Κακούη μου Κακούη μου, έττισε σου τη, τζεινο μουττάρη τζιαί τζεινο κλέττη ο Καλόηρο. Ποτίσαν σε, ταΐσαν σε, μεχύσαν σε τζιαί πέτσαν σε να σάτσει πλάμματα. Α Κακούη μου, Κακούη μου τζιαί έσσεις τόσες μέρες να φανεί τζιαί να σε βάλλουν χάτσι Κακούη μου.

Τώρα που έχω γράψει όλη αυτή την μεγάλη και ωραία ιστορία σκέφτομαι πως θα διερωτηθήτε εσείς οι νεώτεροι και θα πείτε: Γίνονταν τέτοια πράματα στο χωριό μας τον παλιόν καιρόν; Ναι σας λέγω πως γίνονταν.

Όταν πριν λίγες μέρες πήγα στο αδελφό μου τον παπά για να μάθω κάτι για αυτά, είδα με λύπη μου πως σαν που να μην υπήρξε που τον Άγιο Βασίλειο. Τότε σας βεβαιώ πως λυπήθηκα πάρα πολύ που χάθησαν για πάντα τέτοια ωραία ντοκουμέντα από τη ζωή των προγόνων μας. Είναι λυπηρό για μας που θυμούμαστε κάτι απ' αυτά τα παλιά και προπαντός που γνωρίζουμε πρόσωπα και πράγματα, να μην μπορούμε να σας τα περιγράψουμε όπως έχουν γίνει.

Και ύστερα εσείς οι νέοι να μην μπορείτε να μάθετε όσα ήτο πρόπον να μάθετε για την ζωή του χωριού σας. Γιατί στα αλήθεια η σκληρή πραγματικότητα έγκειται στο γεγονός ότι όταν χάσεις κάτι νιώθεις την αξία του, μα είναι πλέον αργά. Δυστυχώς ο χρόνος δεν γυρνάει ποτέ πίσω. Δεν πειράζει ας είναι. Ας αρκεστούμε σε αυτά τα λίγα που γνωρίσαμε και μάθαμε.